

A Magyar Köztársaság Legfelsőbb Bírósága a dr. Bizik Zsófia ügyvéd által képviselt felperesnek a dr. Földvárszky Szimonetta ügyvéd által képviselt alperes ellen munkabér és egyéb juttatás megfizetése iránt a Fővárosi Munkaügyi Bíróságon 5.M.2317/2009. szám alatt megindított és a Fővárosi Bíróság mint másodfokú bíróság 49.Mf.634.718/2010/5. számú ítéletével befejezett perében a jogerős ítélet ellen a felperes részéről előterjesztett felülvizsgálati kérelem folytán - tárgyaláson kívül - meghozta a következő

í t é l e t e t :

A Legfelsőbb Bíróság a Fővárosi Bíróság 49.Mf.634.718/2010/5. számú ítéletét abban a részében, amelyben az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta, hatályában fenntartja, ezt meghaladó részében nem érinti.

Kötelezi a felperest, hogy tizenöt napon belül fizessen meg az alperesnek 20.000 (húszezer) forint felülvizsgálati eljárási költséget.

A felülvizsgálati eljárás illetékét az állam viseli.

I n d o k o l á s :

A megállapított tényállás alapján a felek 2004. augusztus 14-én kötöttek munkaszerződést, amely szerint az alperes a felperest gépkocsivezetői munkakörben foglalkoztatta havi 174 órában 60.000 Ft/hó személyi alapbérrel változó munkavégzési helyre. A felperes munkaköri feladatát képezte, hogy az ország különböző részeibe árut szállított, melynek során a feladatát képezte az áru és visszárúk fel és lerakása, gépkocsi menet előtti ellenőrzése, karbantartás, javítás. A vezetési időt a gépjárműben elhelyezett menetírókorong (tachográf) rögzítette, amelynek előírásszerű vezetését, használatát az alperes nem követelte meg, és azt a felperes sem előírásszerűen kezelte. Az alperes a naponta teljesített munkaórák számáról, a szabadságról és a pihenőidőről nyilvántartást nem vezetett, és az erre vonatkozó adatokat saját maga számára a

felperes sem rögzítette. Munkavégzésre vonatkozó adatokat a fuvarlevelek is tartalmaztak, azonban ezek vezetése sem volt pontos és szabályszerű. A felperes részére az alperes a személyi alapbérnek megfelelő bért megfizette, arról azonban elszámolást nem adott. A felperes 2005. április 22-én keresőképtelen állományba került, 2006. március 1-jétől pedig rokkantsági nyugdíjat állapítottak meg részére.

A felperes a munkaviszonyát 2006. február 21-én rendkívüli felmondással megszüntette, a munkaviszony megszüntetését az alperes tudomásul vette, a rendkívüli felmondás indokát, miszerint olyan magatartást tanúsított, amely a munkaviszony fenntartását lehetetlenné tette, azonban nem fogadta el.

A felperes 2006. február 6-án előterjesztett keresetlevele folytán a Székesfehérvári Munkaügyi Bíróságon megindult per - a Fővárosi Ítéltábla 2009. május 14-én kelt 2.Pkk.25.604/2009/2. számú végzésében foglalt kijelölés alapján a Fővárosi Munkaügyi Bíróságon folytatódott. A felperes a per során az alperessel szemben támasztott igényeit többször módosította és kiterjesztette, kereseti kérelmeit azonban a bíróság többszöri felhívására nem a Pp. 121. §-ában foglalt követelményeknek megfelelően terjesztette elő. Utolsó keresetpontosításaira 2008. november 11-én, november 24-én, majd 2010. január 18-án került sor.

A Fővárosi Munkaügyi Bíróság a 2010. január 18-án előterjesztett (5.M.2317/2009/14. sorszámú beadvány) keresetpontosítás alapján hozta meg érdemi döntését, amelyben a felperes 15 pontba foglalhatóan különböző jogcímenek különböző összegek megfizetésére kérte kötelezni az alperest. A munkaügyi bíróság az 5.M.2317/2009/20. számú ítéletében kötelezte az alperest, hogy rendkívüli munkavégzés díjazása címén 13.591 forint és késedelmi kamatát fizessen meg a felperesnek. Ezt meghaladóan a keresetet elutasította.

Az elsőfokú bíróság - utalva a Munka Törvénykönyvéről szóló 1992. évi XXII. törvény (Mt.) 11. § (2) bekezdésében foglaltakra - hivatalból vizsgálta az elévülést. E körben megállapította, hogy a felperes az alperessel szemben támasztott igényeiről, a jogcím, az összegszerűség és az alapul szolgáló tények részletes megjelölésével a keresetlevél beadását követően legközelebb 2008. november 11-én, vagyis két évvel később nyilatkozott, jöllehet a munkáltatójától 2005. októberében a bérelszámolási jegyzékeket, 2006. áprilisában az alperes által készített munkaidő-nyilvántartási lapokat megkapta, 2007. január 2-ától a nevére szóló fuvarlevelek birtokában voltak, és 2007. szeptemberében a tachográf lapokat is elemző igazságügyi szakvélemény a rendelkezésére állt, vagyis ez utóbbi időponttól minden olyan irat és adat, amelynek alapján a keresetpontosítást elkészíthette volna.

A munkaügyi bíróság felhívta a Pp. 121. § (1) bekezdését, miszerint a keresetlevélnek tartalmaznia kell a követelés jogcímét, annak alapjául szolgáló tényeket és azok bizonyítékait, valamint a bíróság döntésére irányuló határozott kereseti kérelmet. Ezekre figyelemmel az ítélet indokolásában a 6. pont alatti ruházati kártérítés, a 7. pont alatti telefonköltség, a 9. pont alatti szabadságmegváltás és a kiadott szabadság díjazása, a 11. pont alatti késedelmi kamat az alperes késedelmes teljesítése miatt, a 15. pont alatti betegszabadságra járó díjazás, a 18. pont alatti munkaszüneti napra járó díjazás tekintetében az igény elévülését, míg a 10. pont alatti átlagkereset, a 13. pont alatti hatósági eljárások kapcsán felmerült költségek, a 16. pont alatti végrehajtási eljárás miatti kiadás, a 17. pont alatti fűtés hiánya miatt keletkezett dologi kár címén előterjesztett igény tekintetében a Pp. 121. §-ának nem megfelelő kereset előterjesztését és többszöri bírói felhívás ellenére igényt megalapozó bizonyítékok előterjesztésének hiányát állapította meg utalva a Pp. 3. § (4) bekezdésének és a Pp. 141. § (6) bekezdésében foglaltakra.

A munkaügyi bíróság az 1. pont alatti alaphér követelés, a 2. pont alatti műszakpótlék, a 3. pont alatti éjszakai pótlék, a 4. pont alatti túlmunka díja és az 5. pont alatti teljesítménybér iránti igényeket érdemben elbírált. A felek nyilatkozatait, a rendelkezésre álló okirati bizonyítékokat és az igazságügyi szakértői véleményben foglaltakat összevetve, a felsorolt címeken előterjesztett igényeket - a szakértői vélemény szerint a felperesnek túlmunkadíj címén járó 275.485 forint figyelembevételével az alperes által kifizetett 261.894 forint alapján a felperesnek még járó 13.591 forintot leszámítva - megalapozatlannak találta.

A munkaügyi bíróság ugyancsak érdemben utasította el a felperesnek a 8. pont alatti felmondási időre járó átlagkereset, a 14. pont alatti táppénzkülönbözet, és a 19. pont alatti nem vagyoni kártérítési igényét.

A felperes a késedelmes kamat teljesítése miatti, a hatósági eljárások kapcsán felmerült költségek, a táppénz, a végrehajtási eljárás miatti kiadás és a fűtés hiánya miatt keletkezett dologi kárigény (11., 13., 14., 16. és 17. pontok) kivételével fellebbezésében az elsőfokú bíróság ítéletének részbeni megváltoztatását és a kereseti kérelmeinek teljes egészében helyt adó határozat meghozatalát, másodlagosan az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróságnak a per újabb tárgyalására és újabb határozat hozatalára utasítását kérte.

Arra hivatkozott, hogy 2009. december 8-áig akadályoztatva volt a

kereseti kérelem pontos előterjesztésében, mivel csak ekkor kapta meg a peresített időszakra vonatkozó valamennyi fuvarlevelet, ehhez képest pedig az Mt. 11. § (3) bekezdésében foglalt határidőn belül, vagyis 2010. január 18-án előterjesztette az igényét. Kifogásolta az elsőfokú bíróság részéről a magán szakértő véleményének figyelembevételét, és ugyanakkor a tanúvallomások, okirati bizonyítékok és az alperest elmarasztaló OMMF határozat nem kellő súllyal való értékelését.

Az alperes csatlakozó fellebbezésében az elsőfokú bíróság által megítélt perköltség felemelését kérte, a jogi képviselőnek a négy évig elhúzódó perben kifejtett tevékenységére és költségeire.

A Fővárosi Bíróság a felperes fellebbezését alaptalannak, az alperes csatlakozó fellebbezését alaposnak találta, és a 49.Mf.634.718/2010/5. számú ítéletében az elsőfokú bíróság ítéletét - a fellebbezett részében - részben megváltoztatta és a felperest terhelő elsőfokú perköltség összegét 500.000 forintra felemelte. Egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta.

Az ítélet indokolása szerint az elsőfokú bíróság a rendkívül széles körben lefolytatott bizonyítási eljárást követően a tényállást helyesen állapította meg, amelyet ítélezése alapjául a másodfokú bíróság is elfogadott, és az alapbér-követelés, a bérpótlékok, a túlmunkadíj, valamint a teljesítménybér iránti igényeket kivéve a fellebbezéssel érintett igények elutasításának indokaival is egyetértett, ezért az elsőfokú ítéletet e körben a Pp. 254. § (3) bekezdés alapján helyes indokainál fogva hagyta helyben.

Az 1., 2., 3., 4. és 5. pontban nevesített kereseti kérelmek tárgyában is osztotta a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság érdemi döntését, az indokolást azonban módosította. A másodfokú bíróság álláspontja szerint ugyanis a felperes nem csupán 2009. december 8-án került abba a helyzetbe, hogy az igényeit a Pp. 121. §-ban foglaltaknak megfelelően pontosan meghatározza. A munkaviszonyhoz kapcsolódó bérjellegű igények ugyanis az utolsó munkában töltött napot, vagyis 2005. április 21-ét követő napon, de legkésőbb a munkaviszony felperes által történt rendkívüli felmondással való megszűnésének napját, vagyis 2006. február 21-ét követő napon esedékessé váltak, amelyhez képest a bíróságnak az Mt. 11. § (3)-(4) bekezdésében foglaltak alapján azt kellett vizsgálnia, hogy a felperes az igényét menthető okból nem tudta érvényesíteni, vagy bekövetkezett-e elévülést megszakító cselekmény.

A másodfokú bíróság álláspontja szerint a felperes a törvényi követelményeknek megfelelő tartalmú kereset előterjesztésében nem volt akadályoztatva az esetleges újonnan beszerzendő okiratok alapján lehetséges keresetváltoztatás jogában. Ehhez képest 2008.

novemberében és 2010. januárban előterjesztett keresetpontosítások elévülési időn túl kerültek benyújtásra. A másodfokú bíróság nem tekintette menthető oknak a felperesnek azt a hivatkozását, hogy az iratok nem álltak rendelkezésére, mivel azok nagy része ismert volt számára, pedig a teljes iratanyag betekintés útján a rendelkezésére állt.

A másodfokú bíróság ennek folytán a felsorolt igények elutasítását elévüléssel indokolta, és a szakértői bizonyítás értékelését mellőzte.

A felperes felülvizsgálati kérelmében a jogerős ítéletnek az elsőfokú ítéletre kiterjedő hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróságnak soron kívüli új eljárás lefolytatására és új határozat hozatalra utasítását kérte.

Ennek alátámasztásaként a következő eljárási szabálysértésekre hivatkozott.

Az elsőfokú bíróság (Székesfehérvári Munkaügyi Bíróság 1.M.83/2006.) megsértette a Pp. 8. § (1) és (2) bekezdésében foglaltakat, mivel az alperes a bíróság 2006. március 2-án kelt 1.M.83/2006/2. számú végzésében foglalt felhívásra hiányosan nyújtotta be a kért iratokat, és a fuvarleveket csak 2008. decemberében csatolta. Ennek ellenére a bíróság nem élt a Pp. 120. §-ában biztosított lehetőségével, és az alperest a jóhiszemű pervitel megtartása érdekében indítványa ellenére nem sújtotta pénzbírsággal.

Az elsőfokú bíróság nem tett eleget a Pp. 3. § (6) bekezdésében foglaltaknak, miszerint a bíróság köteles gondoskodni arról, hogy a felek minden, az eljárás során előterjesztett kérelmet, jognyilatkozatot, valamint a bírósághoz benyújtott okiratot megismerhessenek, és azokra a törvényben előírt határidőn belül nyilatkozathassanak. Az alperes 2008. december 19-én ugyanis nem elegendő példányban és hiányosan csatolta be a fuvarleveket, amelyekből végül csak 2009. december 8-án kapott egy példányt. Az alperes megakadályozta, hogy V. Z. és S.né dr. Gy. Gy. szakvéleményéhez felhasznált adatokat ellenőrizze. Az alperes a menetíró készülék hitelesítésére vonatkozó iratokat csak 2010. március 1-jén nyújtotta be a bírósághoz, mely adatok ellenőrzésére nem volt lehetősége. A fuvarlevelet és a menetíró készülékre vonatkozó iratok hiányát a Fővárosi Munkaügyi Bíróság elnökének írt panaszbeadványában is kifogásolta, ennek ellenére a bíróság a 14/2002.(VII.1.) IM rendelet (BÜSZ) 25. §-át és a Pp. 95. § (2) bekezdését megsértve nem kötelezte az alperest a hiány azonnali pótlására.

Az elsőfokú bíróság megsértette a Pp. 177. § (2) bekezdésében

foglaltakat, mivel V. Z. személyében nem a bíróság által kirendelt, és szakvélemény kiadására sem jogosult személy szakvéleményét vette figyelembe. A perben több esetben kérte a szakértő kizárását, de a kérelme felől a bíróság nem is határozott. S.né Gy. Gy. szakértő a szakvélemény kialakítása során az alperessel egyeztetett, szakvéleményében figyelmen kívül hagyta a bizonyító erejű szakhatósági megállapításokat, okirati bizonyítékokat, tanúvallomásokat, az alperes részleges beismerő vallomását és a való tényekkel ütköző szakvéleményt alakított ki.

S.né Gy. Gy. szakvéleményében hamisan azt állította, hogy tőle fuvarleveket és tachográfot kapott, a bíróság azonban a szakértőt hamis tanúzása ellenére az ügyből nem zárta ki, és nem kezdeményezett ellene büntető eljárást. Megítélése szerint a másodfokú bíróságnak a szakértői vélemény beszerzésének sürgősségére vonatkozó álláspontja téves, mivel a szakértők bevonására éppen azért került sor, mert a bíróság nem intézkedett a fuvarlevelek mielőbbi beszerzése érdekében.

A felperes kifogásolta, hogy a másodfokú bíróság nem engedélyezte további bizonyítás eljárás lefolytatását, holott a menetíró készülék bizonyíthatóan nem volt hitelesítve, amelyek alátámasztására okirati bizonyítékokat csatolt. A fuvarlevelekből csak 2009. december 8-án kapott egy példányt, ezért ekkor került abba a helyzetbe, hogy a kereseti kérelmét törvényben előírt formában előterjessze, amely az akadály megszűnésétől számított hat hónapon belül megtörtént, ezért a bíróságok az elévülésre tévesen hivatkoztak. A fentieken túlmenően a bíróságok a döntéshez szükséges mértékben nem derítették fel a tényállást, figyelmen kívül hagytak számos okirati bizonyítékot és tanúvallomást, a szakértői véleményeket pedig helytelenül értékelték.

Az alperes felülvizsgálati ellenkérelmében jogszabálysértés hiányában a jogerős ítélet hatályában való fenntartását és a felperesnek a költségeiben való marasztalását kérte.

A Legfelsőbb Bíróság a felülvizsgálati kérelmet a Pp. 274. § (1) bekezdésében foglaltak alkalmazásával tárgyaláson kívül bírálta el.

A felülvizsgálati kérelem az alábbiak szerint nem alapos.

A Pp. 275. § (1) bekezdésében foglaltak szerint a felülvizsgálati eljárásban bizonyítás felvételének helye nincs. A Legfelsőbb Bíróság a felülvizsgálati kérelem elbírálása során a rendelkezésre álló iratok alapján dönt, ezért a felülvizsgálati kérelemhez mellékelte okirati bizonyítékok nem képezték a felülvizsgálati eljárás tárgyát.

A felperes felülvizsgálati kérelmében - annak tartalma szerint -

összességében arra hivatkozott, hogy a bíróságnak részéről elkövetett eljárási szabálysértések következményeként jutott abba a helyzetbe, hogy csak 2009. december 8-án tudta a kereseti kérelmét a Pp. által megkívánt módon pontosítani.

A Pp. 275. § (3) bekezdésében foglalt rendelkezésből következően a jogerős ítéletnek az elsőfokú ítéletre kiterjedő hatályon kívül helyezésére és az elsőfokú bíróság új eljárásra és új határozathozatalra utasítására csak akkor kerülhet sor, ha a per során olyan eljárási szabálysértés történt, amelynek az ügy érdemi elbírálására lényeges kihatása volt. Ilyennek az elsőfokú bíróság részéről az alperes pénzbírsággal sújtásának elmaradása nem tekinthető. Nem vitás peradat, hogy a felperes 2006. február 6-án hiányos keresetlevelet terjesztett elő, amelynek megfelelő formában való pontosítása, kiegészítése alól nem mentesülhetett arra való hivatkozással, hogy igényének az alperessel szembeni érvényesítéséhez nem álltak kellő adatok a rendelkezésére. A másodfokú bíróság ezzel összefüggő az esetleg újonnan beszerzendő okiratok alapján helytállóan utalt a keresetváltoztatás lehetőségére.

A felperes következképpen jogainak rendeltetésszerű gyakorlásában nem volt korlátozva, a peres eljárás során az alperessel szemben nem került hátrányba.

Tény, hogy a felperes az iratanyag részét képező fuvarlevelek (kb. 500 oldal) teljes terjedelméről készült másolati példányt csak 2009. december 8-án kapta kézhez, ez azonban nem támasztja alá azt az állítását, hogy az elsőfokú bíróság a Pp. 3. § (6) bekezdésében foglaltakat megsértette volna, és nem biztosította számára az iratanyag megismerését. A felek között a bíróság a fuvarlevelek egyeztetése érdekében már 2006. decemberében egyeztetést rendelt el, amelyre 2006. december 27-én sor került, és annak tanulmányozására a felperesnek lehetősége volt, továbbá az alperestől 2007. január 2-án egy csomag fuvarlevelet át is vett. Erre figyelemmel - minthogy a felperes a bíróságtól az alperesnek további, nem a nevére kiállított fuvarlevelek becsatolását is kérte, nem volt akadályozva a jogcím ésösszezszerűség feltüntetése mellett határozott kereseti kérelem előterjesztésében, jogai érvényesítésében.

A Pp. 3. § (5) bekezdéséből következően a munkaügyi perben szabad bizonyítási rendszer érvényesül, ezért az alperes által csatolt Vesztergom Zoltán által készített magánszakvéleménynek a bizonyítékok körében való értékelése nem ütközik eljárási jogszabályba.

Az elsőfokú bíróság az 1.M.83/2006/27. számú végzésében pedig a Pp. 177. § (2) bekezdésében foglaltak betartásával S.né Gy. Gy.

személyében igazsági könyvszakértőt rendelt ki. A szakértői vélemények kapcsán a hamis tanúzás tárgyában tett felperesi feljelentésre adott ügyészégi válasz vizsgálata a bevezetőben kifejtettek szerint nem képezi a felülvizsgálati eljárás tárgyát, és ugyanez vonatkozik a bíróság büntető feljelentési kötelezettségének elmulasztásával kapcsolatos felülvizsgálati érvelésre is. Ez utóbbi állítás indokoltsága a felülvizsgálati eljárás keretein belül nem vizsgálható.

A Pp. 235. § (1) bekezdése szerint a felperes a tachográf hitelességét az elsőfokú eljárás során nem vitatta, a másodfokú eljárásban pedig bizonyítás lefolytatására csak kivételesen, a Pp. 235. § (1) bekezdésében foglalt törvényi feltételek megléte esetén kerülhet sor, ilyenre azonban a felperes a felülvizsgálati kérelmében nem hivatkozott, csupán azt sérelmezte, hogy a másodfokú bíróság további bizonyítási eljárás lefolytatását nem engedélyezte.

A Legfelsőbb Bíróság az ügy érdemére kiható eljárási szabálysértést a fentiek szerint a felülvizsgálati kérelemben foglaltak alapján nem talált megállapíthatónak, ezért a Pp. 275. § (3) bekezdésében foglaltak alkalmazásával a jogerős ítéletet jogszabálysértés hiányában hatályában fenntartotta.

Felülvizsgálati kérelmében a felperes ezt meghaladóan a jogerős ítéletet konkrét jogszabálysértés megjelölése nélkül általánosságban a bírói mérlegelés körében támadta, a felülvizsgálati eljárásban azonban a bizonyítékok általánosságban való felülmérlegelésének nincs helye (Pp. 206. § (1) bekezdés és BH.2002.29.)

A felülvizsgálati eljárási költség viseléséről a Pp. 78. § (1) bekezdése alapján rendelkezett.

A felülvizsgálati eljárás illetékét a 6/1986.(VI.26.) IM rendeletnek az ügyben még alkalmazandó 14. §-a szerint az állam viseli.

Budapest, 2011. december 19.

*Dr. Tálné dr. Molnár Erika s.k. a tanács elnöke,
Dr. Földényi Gyuláné s.k. előadó bíró,
Dr. Stark Marianna s.k. bíró*

A kiadmány hitelével:

bíróági tisztviselő